

Карпенко Г.М.

Дослідження успішності студентів немовних факультетів з англійської мови

Карпенко Ганна МIRONІВНА, асистент кафедри іноземних мов

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, м. Івано-Франківськ, Україна

Анотація. Досліджено та представлено результати дослідження успішності студентів немовних факультетів з англійської мови.

Ключові слова: самооцінка, успішність, рівень, анкети, комунікативна компетентність

Вступ. Розвиток освіти в сучасних умовах ставить чимало нових завдань, що пов'язані передусім з підвищенням якості підготовки фахівців з вищою освітою, і важливе місце в процесі цієї підготовки посідає вивчення іноземної мови, без знання якої не можна говорити про повноцінність підготовки спеціаліста в будь-якій галузі. З огляду на це проблема покращення іноземної підготовки майбутніх фахівців різного професійного спрямування у вищих навчальних закладах набула особливої актуальності й стала предметом багатьох наукових досліджень, зокрема:

- сутність і структуру іноземної професійної комунікативної компетентності з'ясували А. Андрієнко, Г. Архіпова, Н. Гез, С. Козак, О. Павленко, Н. Пруднікова, Ю. Федоренко, Н. Чернова та ін.;
- психологічні аспекти формування іноземної комунікативної компетентності вивчали О. Бодальов, Ю. Смельянов, Н. Кузьміна, С. Макаренко, Ю. Паскевська, Л. Петровська, Н. Чепелева, В. Черевко та ін.;
- дидактичні аспекти досліджували В. Борщовецька, В. Бухбіндер, Г. Китайгородська, В. Коростильов, Є. Пассов, Т. Симоненко, О. Тарнопольський, С. Шатілов та ін.;
- впровадженням компетентнісного підходу в систему освіти займалися Н. Бібік, О. Локшина, О. Овчарук, Л. Парашенко, О. Пометун та ін.

Основний матеріал і результати досліджень. З метою діагностики іноземної професійної компетентності було проведено констатувальний експеримент зі студентами перших курсів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», які вивчали англійську мову (всього 1000 осіб) за такими авторськими методиками (анкетами): 1) самооцінки іноземної комунікативної компетентності та 2) іноземної професійної комунікативної компетентності, обидві методики передбачали п'ятирівневу диференціацію рівнів володіння англійською мовою; 3) бралися до уваги порівняльні дані успішності абітурієнтів різних структурних підрозділів університету з англійської мови (оцінки з атестатів).

У таблиці 1 наведено розподіл вибірки за результатами успішності з англійської мови абітурієнтів різних структурних підрозділів університету. Порівняльний аналіз успішності з англійської мови випускників шкіл показує, що в найкращі результати у студентів, які обрали філологічні спеціальності, за ними – майбутні юристи. Найгірші показники з володінням англійською мовою у студентів факультету фізичного виховання і спорту, а також фізико-технічного факультету. Показники успішності студентів, зарахованих на філософський факультет (в тому числі психологів) є посередніми на загальному тлі даних: три чверті оцінок з атестатів є добрими і відмінними.

Таблиця 1. Результати успішності (у відсотках) абітурієнтів різних структурних підрозділів університету з англійської мови (оцінки з атестатів)

№	Структурний підрозділ	Кількість студентів, які вивчали англійську мову	оцінка "відмінно"	оцінка "добре"	оцінка "задовільно"
1	Педагогічний інститут	165	29%	49%	22%
2	Інститут історії та політології	94	26%	53%	21%
3	Факультет математики та інформатики	100	25%	48%	27%
4	Інститут філології	49	35%	51%	14%
5	Фізико-технічний факультет	56	21%	46%	33%
6	Філософський факультет	74	31%	46%	23%
7	Природничий інститут	61	23%	51%	26%
8	Інститут туризму	97	29%	56%	15%
9	Юридичний інститут	99	32%	51%	17%
10	Факультет фізичного виховання та спорту	69	22%	41%	37%
11	Економічний факультет	51	22%	51%	27%
12	Інститут мистецтв	85	31%	46%	23%

Нами було проведено анкетування студентів із застосуванням шкали самооцінювання щодо рівня іноземної комунікативної компетентності. Розроблена анкета складалася з 25 запитань та передбачала самооцінку рівня знань англійської мови в діапазоні 5 рівнів і в процентному відношенні від 0 до 100:

- 1 – низький рівень – від 0 до 20%
- 2 – рівень нижче середнього – від 20 до 40%
- 3 – середній рівень – від 40 до 60%
- 4 – рівень вище середнього – від 60 до 80%
- 5 – високий рівень – від 80 до 100%

Студенти ставили оцінку від 1 до 5, яка, на їхню думку, відповідала їхнім знанням та вмінням.

Запитання

1. Can you speak English?
2. Do you have trouble listening to what other people say in English?
3. Can you answer different questions in English?
4. Can you ask questions in English?
5. Can you exchange ideas with others?
6. Can you understand what English songs and films are about?
7. Can you sing English songs?
8. Can you pronounce all English words well?
9. Can you speak on different topics of everyday life?
10. Do you fear to communicate in English with native English speakers?
11. Are you afraid of being corrected by your teacher or your friends at your English lessons?
12. Can you express your opinion on what you've heard in English?
13. Do you know English grammar?
14. Can you make up sentences using different tense forms?
15. Do you know irregular verbs?
16. Can you write everything what you've heard in English?
17. Can you write some messages or make some notes in English?
18. Can you read in English?
19. Is it difficult for you to understand the main idea of the text where there are many unknown words?
20. Do you know how to use a dictionary?
21. Can you find the answers to the questions in the text?
22. Do you know how to read the transcription of the words?
23. Can you do written translation exercises from Ukrainian into English and vice versa?
24. Can you fill in some forms in English?
25. Do you know many English words, word-combinations and phrases?

Інтерпретація:

Низький рівень – студент не може спілкуватися англійською мовою через низький рівень знань з граматики і малий словниковий запас. Має страх перед спілкуванням та страх бути виправленим співрозмовником. У студента є проблеми у вимові слів, читанні англійських текстів, у розумінні головної ідеї тексту, де є незнайомі слова, у постановці запитань та відповідей на запитання, він не вміє користуватися словником та читати транскрипцію. Студент не може записати повідомлення англійською мовою. Він не вміє робити переклад текстів з англійської мови на українську і навпаки. Студент не вміє побудувати речення в різних часових формах, не знає три форми неправильних дієслів

Рівень нижче середнього – студент має невеликий словниковий запас, може висловити свою думку окремими словами чи короткими реченнями, які, скоріш за все, неправильно побудовані. У студента слабкі знання з граматики, плутається у часових формах, погано знає три форми неправильних дієслів. Студент робить помилки на письмі та має труднощі у читанні,

має проблеми у вимові англійських слів. Студент знає, як користуватися словником, має певні труднощі у перекладі вправ з англійської на українську і навпаки, має певні знання у читанні транскрипції, має труднощі у розумінні співрозмовника.

Середній рівень – студент може спілкуватися англійською мовою, обмінюватися думками, ставити запитання та відповідати на них, хоча при цьому присутні окремі помилки у побудові речень, використанні часових форм, Студент допускає невеликі неточності у перекладі речень з однієї мови на іншу. Він не має страху перед спілкуванням з іноземцями чи страху бути виправленим співрозмовником. Не має труднощів у розумінні людей, пісень, фільмів, хоча й усвідомлює присутність незнайомих слів. Студент при читанні тексту розуміє його головну ідею, знаходить відповіді на запитання. Він вміє користуватися словником, читати транскрипцію слів.

Рівень вище середнього – студент вміє спілкуватися англійською мовою на різні теми, роблячи при цьому незначні помилки, які не заважають спілкуванню. Не має страху чи труднощів у говорінні чи розумінні іноземців. Студент вміє ставити запитання і давати на них відповіді, знає часові форми, вміє побудувати речення, використовуючи різні часи, знає три форми неправильних дієслів, розуміє зміст мовлення, яке може містити певну кількість незнайомих слів, про значення яких він може здогадатися. Студент вміє записати повідомлення, читати тексти, знає як користуватися словником, вміє знаходити необхідну інформацію в тексті.

Високий рівень – студент вільно спілкується англійською мовою, веде бесіди на різні теми, обмінюється думками, без особливих зусиль розуміє тривале мовлення і основний зміст повідомлень. Студент вміє ставити запитання і відповідати на них. Вільно читає, знає граматику, правильно будує речення в різних часових формах. Студент вміє письмово передавати свої міркування з широкого кола питань, використовуючи при цьому різні мовні засоби. Він вміє користуватися словником і читати транскрипцію. Студент вміло робить переклади з англійської на українську і навпаки.

Наступна розроблена нами анкета дала змогу вивчити рівень іншомовної професійної комунікативної компетентності студентів, де вони оцінювали себе від 1 до 5, що, на їхню думку, відповідала їхнім знанням та вмінням.

Запитання

1. Can you speak English at a professional level?
2. Do you know many English words related to your profession?
3. Can you answer different questions on professional subjects?
4. Can you ask questions on professional subjects?
5. Do you know how to make up sentences using specialized vocabulary?
6. Can you pronounce all specialized terms in English well?
7. Can you give some professional advice to your partners in English?
8. Do you need to have much knowledge of English to get a job in a company or business?

9. Do you fear to communicate in English with foreign partners?
10. Are you afraid of being corrected by your manager or your partner?
11. Can you express your opinion on what you've heard in English using specialized vocabulary?
12. Do you have trouble listening to what other professionals from other countries say?
13. Do you know how to write business letters in English?
14. Can you translate business documents from English into Ukrainian and vice versa?
15. Can you make some notes in English of what you've heard from the manager or your partner?
16. Do you know how to work with a science dictionary?
17. Can you read the transcription of some specialized terms?
18. Do you know how to complete forms?
19. Do you know abbreviations which are used in formal English?
20. Can you read specialized texts in English?
21. Can you explain the meaning of spread scientific terms in simple words?
22. Do you know the formal way of introducing?
23. Can you speak on business affairs with foreign partners over the phone?
24. Can you make your speech on a certain topic impromptu?

Усереднені показники успішності з іноземної мови в атестатах зрілості першокурсників підрозділів університету, їх самооцінка іншомовної комунікативної компетентності та іншомовної професійної комунікативної компетентності узагальнені у таблиці 2.

Таблиця 2. Розподіл показників успішності з іноземної мови студентів першого курсу

Структурні підрозділи	Оцінка з іноземної мови (середній бал в атестаті)	Самооцінка іншомовної комунікативної компетентності	Самооцінка іншомовної професійної комунікативної компетентності
1. Педагогічний інститут	4.1	2.5	1.3
2. Інститут історії та політології	4.1	2.8	1.3
3. Факультет математики та інформатики	4.0	2.7	1.3
4. Інститут філології	4.2	2.8	1.3
5. Фізико-технічний факультет	3.9	2.4	1.2
6. Філософський факультет	4.1	2.5	1.3
7. Природничий інститут	4.0	2.6	1.3
8. Інститут туризму	4.0	2.9	1.4
9. Юридичний інститут	4.2	2.9	1.4
10. Факультет фізичного виховання та спорту	3.9	2.5	1.2
11. Економічний факультет	3.9	2.8	1.3
12. Інститут мистецтв	4.1	2.9	1.3

Інтерпретація:

Низький рівень – студент не може спілкуватися англійською мовою на професійному рівні через низький рівень володіння професійною лексикую та граматикую, хоча він усвідомлює, що потрібно мати високий рівень знань з англійської мови, щоб отримати хорошу роботу в якійсь компанії. Він має страх перед спілкуванням з іноземцями та страх бути виправленим керівником чи партнером. Студент не вміє написати офіційного листа, працювати з документами, читати і перекладати спеціалізовані тексти, ставити запитання та відповідати на них, а також він не вміє користуватися словником та читати транскрипцію. Студент знає окремі слова, пов'язані з професійною діяльністю, але не вміє правильно побудувати речення з ними.

Рівень нижче середнього – студент володіє невеликим запасом професійної лексики, може висловити свою думку чи дати професійну пораду окремими словами чи короткими реченнями, які, скоріш за все, неправильно побудовані. Він вважає, що потрібно мати високий рівень знань з англійської мови, щоб отримати хорошу роботу в якійсь компанії. Студент робить помилки у написанні офіційних листів, має певні труднощі у читанні та перекладі спеціалізованих текстів. Він не може виступати з доповіддю англійською мовою на певну тему без підготовки. Студент знає, як користуватися словником, має певні

знання у читанні транскрипції, має труднощі у розумінні іноземних партнерів.

Середній рівень – студент володіє певним обсягом професійної термінології, може спілкуватися англійською мовою, але присутні окремі помилки у побудові питальних та стверджувальних речень, перекладі речень з однієї мови на іншу. Він не має страху у спілкуванні з іноземними партнерами. Студент не має труднощів у розумінні іноземців, хоча й усвідомлює присутність незнайомої термінології, пов'язаної з професією. Він робить переклад спеціалізованих текстів за допомогою словника. Студент має незначні труднощі у перекладі та написанні офіційних листів, знає окремі скорочення, які використовуються в мові, може зробити окремі записи про те, що почув від партнера англійською мовою.

Рівень вище середнього – студент вміє спілкуватися англійською мовою на різні теми, використовуючи професійну термінологію, роблячи при цьому незначні помилки у вимові, які не заважають спілкуванню. Не має страху чи труднощів у говорінні чи розумінні іноземних партнерів. Студент вміє ставити запитання на професійну тематику і давати на них відповіді, розуміє зміст мовлення, яке може містити певну кількість незнайомих слів, про значення яких він може здогадатися. Студент вміє писати офіційні листи, розуміє значення окремих скорочень, вміє читати і перекладати документи, спеціалізовані тексти, а також

знає, як користуватися словником. Він вважає, що потрібно мати високий рівень знань з англійської мови, щоб отримати хорошу роботу в якійсь компанії.

Високий рівень – студент спілкується англійською мовою на високому професійному рівні, веде бесіди на різну професійну тематику, без особливих зусиль розуміє тривале мовлення і основний зміст повідомлень і може передавати цей зміст у письмовій формі. Вільно читає спеціалізовані тексти, вільно робить переклади з однієї мови на іншу і навпаки. Він знає як працювати з документами, писати офіційні листи. Студент виступає з доповіддю на будь-яку професій-

ну тему без підготовки. Він може пояснити значення складних наукових термінів простими словами, вести переговори по телефону. Студент вміє працювати зі словником, знає скорочення, які використовуються в офіційній англійській мові.

Висновки. Отже, в процесі проведення дослідження ми з'ясували, що студенти першого курсу немовних спеціальностей мають високий середній бал оцінки з атестату, середній рівень самооцінки іншомовної комунікативної компетентності та дуже низький рівень іншомовної професійної комунікативної компетентності.

ЛИТЕРАТУРА (REFERENCES TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Андриенко А.С. Развитие иноязычной профессиональной коммуникативной компетентности студентов технического вуза: автореф. дис. на соискание учен. степени канд. пед. наук: спец. 13.00.08 "Теория и методика профессионального образования" / А.С. Андриенко. – Ростов-на-Дону, 2007. – 26 с.
Andrienko A.S. Professional development of foreign language communicative competence of students of a technical college: Author. dis. on scientific. PhD degree. ped. Sciences: spec. 13.00.08 "Theory and Methods of Professional Education" / A.S. Andrienko. - Rostov-on-Don, 2007. - 26 p.
2. Китайгородская Г.А. Методические основы интенсивного обучения иностранным языкам / Г.А. Китайгородская. – М.: Изд-во МГУ, 1986. – 176 с.
Kitaygorodskaya G.A. Methodological foundations of intensive foreign language teaching / GA Kitaygorodskaya. - M.: MGU, 1986. - 176 p.
3. Пассов Е.И. Основы коммуникативной методики обучения иноязычному общению / Е.И. Пассов. – М.: Рус. яз., 1989. – 276 с.
Pasov E.I. Basics kommunikativnoy teaching methods foreign language communication / E.I. Pasov. - M.: Rus. yaz, 1989. – 276 c.
4. Пометун О.И. Современный урок. Интерактивные технологии обучения / О.И. Пометун, Л.В. Пироженко. – К.: Вид. – А.С.К., 2004. – 192 с.
Pometun O.I. The current lesson. Interactive learning technologies / A.I. Pometun, L.V. Pyrozhenko. - K.: Vid. - A.S.K., 2004. - 192 p.
5. Тарнопольский О.Б. Методика обучения иноязычному общению в высшем учебном заведении: навч. посібник / О.Б. Тарнопольский. – К.: Фірма "ІНКОС", 2006. – 248 с.
Tarnopolsky O.B. Methods of teaching foreign language communication in a higher education institution language: teach. manual / O.B. Tarnopolsky. - K.: Firm "INKOS", 2006. - 248 p.
6. Jack C. Richards and Theodore S. Rodgers. Approaches and Methods in Language Teaching. – Cambridge University Press, 1986.
7. Harding, K. English for Specific Purposes, – Oxford University Press, – 2007. –150 p.

Karpenko H.M. The investigation of students' progress in English at non-language faculties

Abstract. The results of the investigation of students' progress in English at non-language faculties have been studied and presented.

Keywords: self-assessment, progress, level, questionnaires, communicative competence

Карпенко Г.М. Исследование успеваемости студентов неязыковых факультетов по английскому языку

Аннотация. Исследованы и представлены результаты исследования успеваемости студентов неязыковых факультетов по английскому языку.

Ключевые слова : самооценка, успеваемость, уровень, анкеты, коммуникативная компетентность